

Exam. Code : 103204
Subject Code : 1102

B.A./B.Sc. 4th Semester

HISTORY [History of the Punjab (AD 1469–1799)]

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

SECTION-A

Note :- Attempt any **EIGHT** questions, each carrying **2** marks. Each answer should be given in approximately **fifty** words.

1. Adi Granth.
2. Sangat and Pangat.
3. Masand System.
4. New policy of Guru Hargobind.
5. Gurmata.
6. Battle of Bhangani.
7. Zakaria Khan.
8. Write a note on five K's.

9. Jassa Singh Ahluwalia.

10. Rakhi System.

8×2=16

SECTION-B

Note :- Attempt any **SIX** questions in all by selecting at least **ONE** question from each unit, each question carries **14** marks.

UNIT-I

1. Discuss the socio-religious conditions of the Punjab around 1500 A.D.
2. Analyse the career and the teachings of Guru Nanak Dev ji with special reference to the concept of God.

UNIT-II

3. Write a detailed note on the development of Sikhism under Guru Amar Das ji and Guru Ram Das ji.
4. What were the circumstances leading to the martyrdom of Guru Arjan Dev ?

UNIT-III

5. Discuss the principles and the importance of the Khalsa.
6. Write a detailed note on the work and achievements of Banda Bahadur.

UNIT-IV

7. Write notes on any **TWO** of the following :

(i) Nawab Kapur Singh

(ii) Abdus Samad Khan

(iii) Ala Singh.

8. What were the circumstances that led to the establishment of new rulers and their military resources in the Eighteenth century ? 6×14=84

(Punjabi Version)

ਭਾਗ—ੳ

ਨੋਟ :- ਕੋਈ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।
ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

1. ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ।
2. ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਪੰਗਤ।
3. ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ।
4. ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ।
5. ਗੁਰਮਤਾ (Gurmata)।
6. ਭੰਗਾਣੀ ਦੀ ਲੜਾਈ।
7. ਜ਼ਕਾਰੀਆ ਖਾਨ।

8. ਪੰਜ ਕ (K's) ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
9. ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ।
10. ਰਾਖੀ ਸਿਸਟਮ। 8×2=16

ਭਾਗ-ਅ

ਨੋਟ :- ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ—I

1. 1500 ਏ. ਡੀ. ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਧਾਰਮਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਲਈ ਖਾਸ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ—II

3. ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
4. ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਸਨ ?

ਯੂਨਿਟ—III

5. ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
6. ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ—IV

7. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ
 - ਅਬਦੁਸ ਸਮਦ ਖਾਨ
 - ਅੱਲਾ ਸਿੰਘ।
8. ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੈਨਿਕ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ?

6×14=84

(Hindi Version)

भाग-क

नोट :- कोई आठ प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 50 शब्दों में दें।

- आदि ग्रंथ।
- संगत और पंगत।
- मसंद प्रणाली।
- गुरु हरगोबिंद की नई नीति।
- गुरुमता (Gurmata)।
- भंगानी का युद्ध

7. जकारिया खान ।
8. पांच क (K's) पर नोट लिखें ।
9. जस्सा सिंह अहलूवालिया
10. राखी प्रणाली ।

8×2=16

भाग-ख

नोट :- प्रत्येक यूनिट में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए कोई छः प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 14 अंक हैं।

यूनिट—I

1. 1500 ए. डी. के आसपास पंजाब की सामाजिक-धार्मिक परिस्थितियों के बारे में चर्चा करें।
2. भगवान की अवधारणा के लिए विशेष संदर्भ के साथ गुरु नानक देव जी की जीवन यात्रा और शिक्षाओं का विश्लेषण करें।

यूनिट—II

3. गुरु अमर दास जी और गुरु राम दास जी के अधीन सिख धर्म के विकास पर एक विस्तृत नोट लिखें।
4. गुरु अर्जन देव की शहादत का कारण कौन सी परिस्थितियां थीं ?

यूनिट—III

5. खालसा के सिद्धांतों और महत्व पर चर्चा करें।
6. बंदा बहादुर के काम और उपलब्धियों पर एक विस्तृत नोट लिखें।

यूनिट—IV

7. निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर नोट लिखें :

(i) नवाब कपूर सिंह

(ii) अब्दुस समद खान

(iii) अला सिंह ।

8. अठारहवीं शताब्दी में नए शासकों और उनके सैन्य संसाधनों की स्थापना के लिए कौन सी परिस्थितियां जिम्मेदार थीं ?

6×14=84